

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

สำหรับในบทที่ 5 นี้ ผู้เขียนจะทำการสรุปเนื้อหาที่ได้ทำการศึกษามาแล้วทั้ง 4 บท อันจะทำให้ทราบถึงประวัติความเป็นมา สภาพปัญหาของบทบัญญัติกฎหมายในการกำหนดหลักเกณฑ์การพ้นจากราชการเพราะเกษียณอายุราชการ ตลอดจนวิเคราะห์ปัญหาในแง่มุมต่าง ๆ โดยจะทำการสรุปย่อคในส่วนของสาระสำคัญ ซึ่งในตอนท้ายจะทำการสร้างองค์ความรู้ เพื่อจักได้นำไปพัฒนา หรือนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดหลักเกณฑ์การพ้นจากราชการเพราะเกษียณอายุราชการของข้าราชการประจำฝ่ายพลเรือนของไทย อันจะทำให้เกิดหลักประกันในความเท่าเทียม ก่อให้เกิดความเป็นธรรมต่อข้าราชการประจำฝ่ายพลเรือนทุกประเภท ส่งผลต่อการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับข้าราชการ จนเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศสืบไป

1. บทสรุป

ข้าราชการเป็นบุคลากรภาครัฐที่มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ เป็นกลไกหลักในการนำนโยบายของรัฐบาลไปสู่การปฏิบัติตามภารกิจของหน่วยงาน ซึ่งการปฏิบัติงานและการตัดสินใจของข้าราชการนั้น จะมีความใกล้ชิดและกระทบต่อประชาชน โดยจำนวนของข้าราชการในปัจจุบันนั้น ถือได้ว่าเป็นกลุ่มแรงงานที่มีขนาดใหญ่ เมื่อพิจารณาจากโครงสร้างของกลุ่มแรงงานต่าง ๆ กลุ่มแรงงานกลุ่มนี้จะกระจายตัวอยู่ในทุกพื้นที่ของประเทศมีความหลากหลายของแต่ละสาขางาน ตั้งแต่ประเภทที่ไม่จำเป็นต้องใช้ความรู้ความสามารถมากนัก จนไปถึงประเภทที่ต้องใช้ความรู้ความสามารถ และความชำนาญเป็นอย่างมาก อย่างไรก็ตาม การเป็นข้าราชการนั้นถือได้ว่าเป็นอาชีพหนึ่งที่มีความมั่นคงสูง มีศักดิ์ศรี และได้รับการยอมรับยกย่องจากสังคม ประชาชนจึงมีความคาดหวังและต้องการประกอบอาชีพดังกล่าว

ดังนั้น กระบวนการต่าง ๆ ในการเข้าสู่ความเป็นข้าราชการตั้งแต่ขั้นตอนของการเริ่มต้นไปจนถึงขั้นตอนสุดท้าย หรือเรียกว่า การบริหารงานบุคคล ซึ่งการบริหารงานบุคคลนั้นจะถูกจัดระบบไว้อย่างเป็นทางการเป็นรูปแบบด้วยกฎหมายตามแต่ประเภทของข้าราชการ กล่าวคือ ข้าราชการแต่ละประเภทจะมีกฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคลเป็นบทบัญญัติที่กำหนดคกฏเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขต่าง ๆ ไว้สำหรับข้าราชการประเภทนั้น ๆ เป็นการเฉพาะ ซึ่งการบริหารงานบุคคลของข้าราชการพลเรือนในอดีตจะมีพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนเป็นบทบัญญัติที่กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขต่าง ๆ ในการบริหารงานบุคคลไว้ โดยมีคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) เป็นองค์กรกลางทำหน้าที่และใช้อำนาจในการออกกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ในการบริหารงานบุคคล เพื่อให้ส่วนราชการต่าง ๆ ใช้เป็นแนวทางถือปฏิบัติ ทำให้คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนมีภาระหน้าที่เป็นจำนวนมาก ประกอบกับลักษณะงาน วัฒนธรรมและขั้นตอนในการบริหารงานบุคคลของข้าราชการพลเรือนแต่ละประเภทนั้นมีความหลากหลายซับซ้อน และแตกต่างกัน ทำให้คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนไม่เข้าใจในวัฒนธรรม และลักษณะงานของข้าราชการพลเรือนบางประเภท เกิดความไม่คล่องตัวในการปฏิบัติงาน และการบริหารงานบุคคล ประกอบกับการได้รับอิทธิพลแนวคิดในเรื่องการกระจายอำนาจ จึงได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของข้าราชการพลเรือนประเภทต่าง ๆ โดยมีเจตนารมณ์ในการกระจายอำนาจด้านการบริหารงานบุคคล ตั้งแต่การสรรหา การบรรจุ แต่งตั้ง จนถึงการพ้นจากราชการ มีการจัดตั้งคณะกรรมการกลางบริหารงานบุคคลของข้าราชการแต่ละประเภท ทำหน้าที่ควบคุมการบริหารงานบุคคลและมีอิสระในการกำหนดกฎเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขของการบริหารงานบุคคลให้กับหน่วยงานราชการในสังกัดได้ถือปฏิบัติอันเป็นการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นต่อกระบวนการบริหารงานบุคคลเดิมที่มีคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) เป็นองค์กรกลางบริหารงานบุคคลในการทำหน้าที่ควบคุมการบริหารงานบุคคลของข้าราชการพลเรือนแต่ในขณะเดียวกันการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ทำให้เกิดปัญหาการขาดเอกภาพ และขาดมาตรฐานในการบริหารงานบุคคล เกิดความเหลื่อมล้ำ ลักลั่น ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรม มีข้อได้เปรียบเสียเปรียบระหว่างข้าราชการพลเรือนที่สังกัดองค์กรกลางบริหารงานบุคคลที่ต่างกัน แม้กระทั่งในระหว่างข้าราชการพลเรือนที่สังกัดองค์กรกลาง

บริหารงานบุคคลเดียวกัน ทั้งที่เป้าหมายของการบริหารงานบุคคล คือ การพัฒนาบุคลากรให้มีความสำคัญกับการจูงใจ เพื่อให้ข้าราชการมีความพึงพอใจในอาชีพความเป็นข้าราชการ การศึกษาครั้งนี้ ผู้เขียนได้ทำการศึกษำันตอนสุดท้ายในการบริหารงานบุคคลของข้าราชการ คือ การพ้นจากราชการในกรณีปกติ หรือที่เรียกว่า “การเกษียณอายุราชการ” โดยมีพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. 2494 เป็นบทบัญญัติหลักในการกำหนดหลักเกณฑ์การพ้นจากราชการเพราะเกษียณอายุราชการ ซึ่งเดิมนั้นการกำหนดหลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวเป็นการกำหนดหลักเกณฑ์ในลักษณะที่เรียกว่า “การเกษียณอายุแบบตายตัว” หรือ “การบังคับเกษียณ” อันเป็นหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ด้วยอายุตัวที่แน่นอนและเท่ากันสำหรับข้าราชการทุกประเภท โดยข้าราชการทุกประเภทต้องพ้นจากราชการในสิ้นปีงบประมาณที่มีอายุครบตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งมีข้อยกเว้นไว้เฉพาะข้าราชการพลเรือนในพระองค์ สมุหราชองครักษ์ และรองสมุหราชองครักษ์เท่านั้นที่กฎหมายกำหนดให้การพ้นจากราชการนั้นเป็นไปตามพระราชอัธยาศัย

หลังจากบทบัญญัติมาตรา 306 ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มีผลใช้บังคับ โดยกำหนดให้ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ให้ตรากฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ให้ผู้พิพากษาศาลยุติธรรมและข้าราชการอัยการ ดำรงตำแหน่งต่อไปได้จนอายุครบเจ็ดสิบปี โดยมีบทบัญญัติตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 25) เป็นบทบัญญัติที่ได้ตรากฎหมายมาใช้บังคับเพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติรัฐธรรมนูญข้างต้น ประกอบกับการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติกฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา และบทบัญญัติกฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของข้าราชการพลเรือนในกรณีของการกำหนดหลักเกณฑ์การพ้นจากราชการเพราะเกษียณอายุราชการที่ได้บัญญัติไว้แตกต่างไปจากพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ อันได้แก่พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 ทำให้หลักเกณฑ์การพ้นจากราชการเพราะเกษียณอายุราชการของข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา และข้าราชการพลเรือนในบางตำแหน่งต้องเปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ นอกเหนือจากกรณี

การพ้นจากราชการเพราะเกษียณอายุราชการในสิ้นปีงบประมาณที่มีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ ซึ่งแตกต่างไปจากข้าราชการพลเรือนประเภทอื่น ๆ และทั้งประเภทเดียวกันในตำแหน่งอื่น พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการซึ่งเป็นบทบัญญัติหลักในการกำหนดหลักเกณฑ์การพ้นจากราชการเพราะเกษียณอายุราชการ จึงจำเป็นต้องมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงเพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติรัฐธรรมนูญและกฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคลข้างต้น อันเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมความ โดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ 25) พ.ศ. 2551 ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวจากการศึกษาพบว่า มีข้อบกพร่องก่อให้เกิดปัญหาทางกฎหมายบางประการ ทั้งนี้ เพราะตามความในบทบัญญัติมาตรา 19¹ ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวตามความในวรรคสองนั้น เป็นกรณีของการบัญญัติเพิ่มเติมข้อยกเว้น โดยกำหนดประเภทของข้าราชการมีผลให้ข้าราชการที่มีกฎหมายบัญญัติเรื่องการพ้นจากราชการไว้เป็นอย่างอื่นนั้นไม่จำเป็นต้องพ้นจากราชการเพราะเกษียณอายุราชการในสิ้นปีงบประมาณที่มีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ อันเป็นการยอมรับบทบัญญัติของกฎหมายอื่นที่ได้มีการบัญญัติหลักเกณฑ์การพ้นจากราชการเพราะเกษียณอายุราชการของข้าราชการไว้ ซึ่งบทบัญญัตินี้ เป็นปัจจัยส่งเสริมให้มีการแข่งขันกันระหว่างข้าราชการประเภทต่าง ๆ อันเป็นการแข่งขันในการผลักดันให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของตน เพื่อให้กฎหมายดังกล่าวกำหนดหลักเกณฑ์การพ้นจากราชการเพราะเกษียณอายุราชการไว้เป็นอย่างอื่นตามที่ต้องการ จนอาจเป็นการแสวงหาประโยชน์ให้กับภาคราชการส่วนตนมากกว่าประโยชน์ของประชาชน และอาจทำให้ข้าราชการในส่วนราชการที่มีกฎหมายบัญญัติเรื่องการพ้นจากราชการไว้เป็นอย่างอื่นนั้น ขอโอนหรือย้ายไปยังส่วนราชการในประเภทที่มีการบัญญัติหลักเกณฑ์การพ้นจากราชการไว้เป็นอย่างอื่นเพราะเห็นว่ามีควมก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ รวมถึงค่าตอบแทนและสิทธิประโยชน์อื่น ๆ มากกว่า ซึ่งจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อการบริหารราชการแผ่นดิน อีกทั้ง บทบัญญัตินี้เป็นการตอกย้ำสถานะ สร้างความเหลื่อมล้ำในความเป็นราชการ เพราะข้าราชการที่มีกฎหมายบัญญัติเรื่องการพ้นจาก

---

¹พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 25) พ.ศ. 2551, มาตรา 19.

ราชการไว้เป็นอย่างอื่นนั้นมีเพียงบางประเภทและหรือประเภทเดียวกันในบางตำแหน่งเท่านั้น ได้แก่ ผู้พิพากษาศาลยุติธรรม ข้าราชการอัยการ ข้าราชการพลเรือนผู้ปฏิบัติหน้าที่ในทางวิชาการ หรือหน้าที่ที่ต้องใช้ความสามารถเฉพาะตัวในตำแหน่งระดับเชี่ยวชาญหรือระดับทรงคุณวุฒิ หรือตำแหน่งประเภททั่วไปในระดับอาวุโส หรือระดับทักษะพิเศษ และข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาที่ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับรองศาสตราจารย์ขึ้นไป ในขณะที่ข้าราชการประเภทอื่นหรือประเภทเดียวกันในตำแหน่งอื่นยังคงต้องพ้นจากราชการในสิ้นปีงบประมาณที่มีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ ประกอบกับข้าราชการประเภทที่มีกฎหมายบัญญัติหลักเกณฑ์การพ้นจากราชการเพราะเกษียณอายุราชการไว้ นอกเหนือไปจากการให้พ้นจากราชการในสิ้นปีงบประมาณที่มีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์นั้นจะได้รับค่าตอบแทนหรือเงินเดือน รวมทั้งสวัสดิการและสิทธิประโยชน์อื่น ๆ ที่สูงกว่าข้าราชการประเภทที่ไม่มีกฎหมายกำหนดเรื่องการพ้นจากราชการเพราะเกษียณอายุราชการไว้เป็นอย่างอื่น

ซึ่งในปัจจุบันบทบัญญัติของกฎหมายที่ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์การพ้นจากราชการเพราะเกษียณอายุราชการไว้เป็นอย่างอื่น นอกเหนือจากบทบัญญัติมาตรา 19 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 25) พ.ศ. 2551 ได้แก่ บทบัญญัติมาตรา 9² แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 25) พ.ศ. 2551 บทบัญญัติมาตรา 108³ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 และบทบัญญัติมาตรา 19⁴ ประกอบมาตรา 72 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551

ในกรณีของบทบัญญัติกฎหมายข้างต้น เป็นกรณีที่ฝ่ายนิติบัญญัติได้ตรากฎหมาย

²พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 25) พ.ศ. 2551, มาตรา 9.

³พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551, มาตรา 108.

⁴พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551, มาตรา 19.

ออกมาใช้บังคับแล้วเกิดความแตกต่าง ซึ่งข้อเท็จจริงที่จะนำมาพิจารณาเพื่อกำหนดเป็นข้อกฎหมายให้มีความแตกต่างเพื่อให้ได้รับการปฏิบัติที่ไม่เท่าเทียมกัน ข้อเท็จจริงนั้นต้องเป็นข้อเท็จจริงที่นำไปสู่ความสำคัญในทางมหาชน (Public) หรือเป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะ จึงจะทำให้ข้อเท็จจริงนั้นได้รับการปฏิบัติแตกต่างไปจากข้อเท็จจริงอื่น ๆ ในทางกฎหมายได้ แม้บทบัญญัติมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 25) พ.ศ. 2551 บทบัญญัติมาตรา 108 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 และบทบัญญัติมาตรา 19 ประกอบมาตรา 72 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 จะเป็นการกระจายอำนาจด้านการบริหารงานบุคคลให้กับส่วนราชการต่าง ๆ มีอิสระในการดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคลในที่นี้เป็นกรณีการขยายเวลาการพ้นจากราชการเพราะเกษียณอายุราชการหรือการต่อเวลาราชการ ซึ่งบทบัญญัติของกฎหมายข้างต้นมีเจตนารมณ์และวัตถุประสงค์ในการแก้ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรในบางสาขาวิชาและเป็นการรักษามูลค่าที่มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ให้ปฏิบัติราชการต่อไป แต่บทบัญญัติดังกล่าวเป็นการสร้างความเหลื่อมล้ำ ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมขัดแย้งกับหลักความเสมอภาคทางกฎหมายบางประการ ทั้งนี้ เพราะการขยายเวลาการพ้นจากราชการเพราะเกษียณอายุราชการ หรือการต่อเวลาราชการของผู้พิพากษาในศาลยุติธรรมและข้าราชการอัยการนั้น เกิดขึ้นทันทีโดยผลของกฎหมายไม่มีการกำหนดคุณสมบัติเฉพาะตัวและคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งอย่างใดไว้ มีเพียงการกำหนดเงื่อนไขในการพ้นจากราชการไว้ โดยให้ทยอยพ้นจากตำแหน่งเพราะเกษียณอายุราชการเป็นลำดับต่อเนื่องกันไปจนครบสิบปี ทำให้ผู้พิพากษาในศาลยุติธรรมและข้าราชการอัยการได้รับประโยชน์จากเจตนารมณ์ของกฎหมายในเรื่องของการแก้ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรในบางสาขาและการรักษามูลค่าที่มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ให้ได้ปฏิบัติราชการต่อไปอย่างเด็ดขาดสมบูรณ์ ในขณะที่ข้าราชการพลเรือนและข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาบทบัญญัติของกฎหมายในเรื่องดังกล่าวมีการกำหนดคุณสมบัติเฉพาะตัวและคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่ง รวมทั้ง เงื่อนไขในการได้รับการต่อเวลาราชการไว้เคร่งครัดกว่าการขยายเวลาการพ้นจากราชการเพราะเกษียณอายุราชการของผู้พิพากษาศาลยุติธรรมและข้าราชการอัยการ ทั้งหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข

รวมไปถึงอำนาจในการพิจารณาให้ข้าราชการพลเรือนและหรือข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาผู้ใดจะได้รับการอนุมัติให้ขยายเวลาการพ้นจากราชการเพราะเกษียณอายุราชการหรือไม่นั้น ฝ่ายนิติบัญญัติได้มอบอำนาจให้ฝ่ายบริหารเป็นผู้มีอำนาจพิจารณากำหนด ทำให้เกิดปัญหาการฟ้องร้องเป็นคดีความสู่ศาลปกครองระหว่างส่วนราชการเจ้าสังกัดกับข้าราชการในสังกัดผู้ที่ไม่ได้รับอนุมัติให้ขยายเวลาการพ้นจากราชการเพราะเกษียณอายุราชการและอาจทำให้เกิดปัญหาในกรณีที่ข้าราชการผู้ที่มีคุณสมบัติอย่างเดียวกันไม่ได้รับประโยชน์จากบทบัญญัติกฎหมายว่าด้วยการขยายเวลาการพ้นจากราชการเพราะเกษียณอายุราชการเพียงเหตุผลเพราะเป็นข้าราชการที่ต่างสังกัดส่วนราชการกัน อีกทั้งในกรณีของข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษานั้น หลังจากบทบัญญัติที่กำหนดให้มีการขยายเวลาการพ้นจากราชการเพราะเกษียณอายุราชการมีผลใช้บังคับไปแล้วสิบปี คุณสมบัติเฉพาะตัวของข้าราชการผู้ที่จักได้รับการพิจารณาให้ขยายเวลาราชการนั้นมีความเคร่งครัดมากขึ้น เพราะจากที่กำหนดคุณสมบัติเฉพาะตัวไว้เพียงดำรงตำแหน่งรองศาสตราจารย์ขึ้นไป เป็นต้องมีคุณวุฒิปริญญาเอก หรือดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ ในขณะที่บทบัญญัติที่กำหนดหลักเกณฑ์การพ้นจากราชการเพราะเกษียณอายุราชการของผู้พิพากษาในศาลยุติธรรมและข้าราชการอัยการ เมื่อมีผลใช้บังคับไปแล้วสิบปี การดำรงตำแหน่งของผู้พิพากษาศาลยุติธรรมและข้าราชการอัยการนั้น สามารถดำรงตำแหน่งต่อไปได้จนอายุครบเจ็ดสิบปี โดยไม่มีการกำหนดคุณสมบัติหรือเงื่อนไขใด ๆ

รวมทั้งจากการศึกษาสรุปได้ว่า การกำหนดหลักเกณฑ์การพ้นจากราชการเพราะเกษียณอายุราชการของข้าราชการประจำฝ่ายพลเรือนในปัจจุบันมีการกำหนดระยะเวลาการเกษียณอายุราชการไว้เป็นกลุ่ม ๆ กลุ่มที่ 1 คือ กลุ่มที่พ้นจากราชการเพราะเกษียณอายุราชการในสิ้นปีงบประมาณเมื่ออายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ กลุ่มที่ 2 คือ กลุ่มที่พ้นจากราชการเพราะเกษียณอายุราชการในสิ้นปีงบประมาณเมื่ออายุครบหกสิบห้าปีบริบูรณ์ กลุ่มที่ 3 คือ กลุ่มที่พ้นจากราชการเพราะเกษียณอายุราชการในสิ้นปีงบประมาณเมื่อมีอายุครบเจ็ดสิบปีบริบูรณ์นั้น ขาดความสัมพันธ์กับหลักความเสมอภาคทางกฎหมายภายใต้หลักความเหมาะสม หรือหลักความได้สัดส่วน เพราะแม้ว่าอาชีพความเป็นข้าราชการใน 3 กลุ่มดังกล่าวนี้มีฐานของข้อเท็จจริงทางกฎหมายที่ต่างกันไม่ว่าการ

เข้าสู่ตำแหน่ง คุณสมบัติเฉพาะตัว และเงื่อนไขข้อกำหนดอื่น ๆ ทำให้จากฐานข้อเท็จจริงสรุปทางกฎหมายเมื่อมองว่าข้อเท็จจริงที่มานั้นต่างกัน จึงนำไปนำไปสู่การกำหนดหลักเกณฑ์การพ้นจากราชการเหตุเพราะการเกษียณอายุราชการที่ต่างกันไปก็ตาม แต่หากพิจารณาอาชีพความเป็นข้าราชการเป็นอาชีพภายใต้ข้าราชการของรัฐ อันเป็นข้อเท็จจริงของอาชีพเดียวกันและข้าราชการทุกประเภทมีหน้าที่หลักอย่างเดียวกัน อันได้แก่ การนำนโยบายภาครัฐ ไปสู่การปฏิบัติ เพื่อจัดทำบริการสาธารณะด้านต่างๆ ให้กับประชาชน ตามภารกิจและขอบข่ายหน้าที่รับผิดชอบของหน่วยราชการนั้น ๆ อันเป็นข้อเท็จจริงที่มีสาระสำคัญอย่างเดียวกัน และหากได้พิจารณาจากประเภทและลักษณะงานของข้าราชการทุกประเภทแล้วก็จะเห็นได้ว่าในวิชาชีพของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาและครูนั้น อาชีพทั้งสองก็เป็นอาชีพที่ต้องใช้ประสบการณ์ในการทำงานประกอบวิชาชีพเช่นกัน และลักษณะงานก็มีใช่เป็นงานตรากตรำ ถือได้ว่ามีลักษณะงานอันเป็นข้อเท็จจริงที่มีสาระสำคัญอย่างเดียวกันหรือหากได้พิจารณาในความยากง่ายของการปฏิบัติหน้าที่ของทั้งสองอาชีพแล้ว แม้ความเป็นอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาจะมีลักษณะงานในการปฏิบัติหน้าที่ที่ยากกว่าอาชีพครูก็ตาม แต่ความแตกต่างในส่วนนี้ก็ได้รับการปฏิบัติที่แตกต่างแล้วเช่นกัน คือ การได้รับค่าตอบแทนในอัตราที่แตกต่างกัน อีกทั้งหากได้พิจารณาในมิติของความขาดแคลนบุคลากรทั้งสองสาขาวิชาชีพอาชีพข้าราชการทั้งอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาและครูนั้นในปัจจุบันก็ถือได้ว่าขาดแคลนเช่นกัน โดยเฉพาะอาชีพรู้นั้นเมื่อพิจารณาจากจำนวนครู จำนวน โรงเรียนและจำนวนนักเรียนในปัจจุบันประกอบกันแล้ว ก็จะถือได้ว่าเป็นวิชาชีพที่ขาดแคลน ซึ่งสภาพสังคมปัจจุบันคงได้รับรู้กันมาตลอดว่าจำนวนโรงเรียนของรัฐไม่สามารถรองรับกับความต้องการของประชาชนได้ เนื่องจากสภาพปัญหาการขาดแคลนครู จะเห็นได้ว่ามีฐานของข้อเท็จจริงบางประการที่สามารถนำไปพิจารณาเพื่อกำหนดเป็นข้อกำหนดในมิติที่เป็นสาระสำคัญอย่างเดียวกันได้เช่นกัน แต่ข้าราชการทั้งสองอาชีพมีกำหนดระยะเวลาการพ้นจากราชการเพราะเกษียณอายุราชการที่แตกต่างกัน

อีกทั้งการขยายเวลาการพ้นจากราชการเพราะเกษียณอายุราชการหรือการต่อเวลาราชการดังกล่าวนี้ทำให้ข้าราชการผู้ที่ได้รับการต่อเวลาราชการมีระยะเวลาราชการและอัตราเงินเดือนที่เพิ่มสูงขึ้นในทุก ๆ ปีที่ได้รับอนุมัติให้ขยายเวลาราชการ ส่งผลต่อการ

คิดคำนวณบำเหน็จบำนาญหลังจากข้าราชการผู้นั้นพ้นจากราชการเพราะเกษียณอายุราชการ ซึ่งในการคำนวณบำเหน็จบำนาญนั้นจะต้องนำเอาเวลาราชการมาคูณกับอัตราเงินเดือน ๆ สุดท้ายที่ก่อนพ้นจากราชการ จำนวนเงินบำเหน็จหรือบำนาญ แล้วแต่กรณีของข้าราชการผู้นั้นก็จะเพิ่มสูงขึ้น ก่อให้เกิดปัญหาด้านงบประมาณของภาครัฐในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี และเป็นอุปสรรคในการพัฒนาส่วนราชการที่มีข้าราชการได้รับการขยายเวลาราชการจำนวนมาก เพราะหากส่วนราชการใดมีข้าราชการได้รับการขยายเวลาราชการเป็นจำนวนมาก การจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาด้านอื่น ๆ ของส่วนราชการนั้นก็ต้องถูกจำกัดลง เพราะเงินงบประมาณส่วนใหญ่ของส่วนราชการดังกล่าวถูกจัดสรรเป็นค่าตอบแทนบุคลากรในหมวดเงินเดือน และการขยายเวลาราชการพ้นจากราชการเพราะเกษียณอายุราชการหรือการต่อเวลาราชการให้กับข้าราชการนั้น อาจกลายเป็นปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมได้ เพราะก่อก่อให้เกิดปัญหาการว่างงานในบางสาขาวิชา เนื่องจากส่วนราชการที่มีการอนุมัติให้ข้าราชการได้รับการขยายเวลาราชการไม่มีอัตราว่างจากการเกษียณอายุราชการ จึงไม่อาจรับบุคลากรใหม่เข้าทำงานในส่วนราชการนั้นได้

2. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาประวัติความเป็นมา แนวคิด ทฤษฎี หลักการพ้นจากราชการเพราะเกษียณอายุราชการ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และการวิเคราะห์สภาพปัญหาของบทบัญญัติตามความในมาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 25) พ.ศ. 2551 อันเป็นบทบัญญัติหลักที่กำหนดหลักเกณฑ์การพ้นจากราชการเพราะเกษียณอายุราชการในปัจจุบัน และกฎหมายต่าง ๆ ที่บัญญัติหลักเกณฑ์การพ้นจากราชการเพราะเกษียณอายุราชการดังกล่าวแล้ว ผู้เขียนเห็นว่าควรให้มีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยการแก้ไขเพิ่มเติมหรือทำการยกเลิกบทบัญญัติกฎหมายที่กำหนดหลักเกณฑ์การพ้นจากราชการเพราะเกษียณอายุราชการ ดังนี้

1) กรณีบทบัญญัติตามความในมาตรา 19 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 25) พ.ศ. 2551 จากเดิมที่ว่า “ความในวรรคหนึ่งมิใช่ให้

บังคับแก่ข้าราชการพลเรือนในพระองค์ สมุหราชองครักษ์ รองสมุหราชองครักษ์ ข้าราชการการเมือง และข้าราชการซึ่งมีกฎหมายบัญญัติเรื่องการพ้นจากราชการไว้เป็นอย่างอื่น” แก้ไขโดยยกเลิกข้อความบางตอนเป็น “ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่ข้าราชการพลเรือนในพระองค์ สมุหราชองครักษ์ รองสมุหราชองครักษ์ และข้าราชการการเมือง”

และเพิ่มเติมบทบัญญัติของมาตราดังกล่าวด้วยการกำหนดให้มีการปฏิบัติงานหลังการพ้นจากราชการเพราะเกษียณอายุราชการ ได้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของข้าราชการประเภทนั้น ๆ กำหนด ดังความว่า “การขยายเวลาการพ้นจากราชการเพราะเกษียณอายุราชการหรือการต่อเวลาราชการนั้น มิอาจมีได้หากส่วนราชการใดมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์แก่ทางราชการจะให้ข้าราชการผู้ใดปฏิบัติงานต่อไปก็ได้ แต่ต้องเป็นการจัดจ้างเป็นคราว ๆ ไป ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

2) กรณีบทบัญญัติของกฎหมายที่มีการบัญญัติ เรื่องการพ้นจากราชการไว้เป็นอย่างอื่น คือ นอกเหนือไปจากการพ้นจากราชการเพราะเกษียณอายุราชการในสิ้นปีงบประมาณที่มีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์นั้นในที่นี้ ได้แก่ บทบัญญัติตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 25) พ.ศ. 2551 บทบัญญัติตามความในมาตรา 108 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 และบทบัญญัติตามความในมาตรา 19 ประกอบ มาตรา 72 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 อันเป็นผลทำให้ข้าราชการตุลาการ ข้าราชการอัยการ ข้าราชการพลเรือนผู้ปฏิบัติหน้าที่ในทางวิชาการ หรือหน้าที่ที่ต้องใช้ความสามารถเฉพาะตัวในตำแหน่งระดับเชี่ยวชาญ หรือระดับทรงคุณวุฒิ หรือตำแหน่งประเภททั่วไปในระดับอาวุโส หรือระดับทักษะพิเศษ และข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาผู้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับรองศาสตราจารย์ขึ้นไป ไม่จำเป็นต้องพ้นจากราชการในสิ้นปีงบประมาณที่มีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์นั้น ผู้เขียนเห็นว่า ควรยกเลิกบทบัญญัตินี้ข้างต้น เพื่อให้ข้าราชการพลเรือนประเภทที่กฎหมายบัญญัติให้ขยายเวลาการพ้นจากราชการเพราะเกษียณอายุราชการหรือการต่อเวลาราชการข้างต้นนั้น ต้องพ้นจากราชการเพราะเกษียณอายุราชการในสิ้นปีงบประมาณ

ที่มีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ เฉกเช่น ข้าราชการประจำฝ่ายพลเรือนประเภทอื่น ๆ ซึ่งหากส่วนราชการใดมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์แก่ทางราชการและเป็นการรักษาบุคลากร ผู้มีความรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์ให้ปฏิบัติงานต่อไปก็อาจทำได้ โดยให้คณะกรรมการบริหารงานบุคคลข้าราชการแต่ละประเภทกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข อันเป็นการอาศัยอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของข้าราชการประเภทนั้นๆ แต่ทั้งนี้ต้องเป็นการดำเนินการจ้างให้ปฏิบัติงานด้วยสัญญาจ้างเป็นรายปี ในรูปแบบของลูกจ้างผู้ทรงคุณวุฒิ หรือพนักงานราชการ ซึ่งจะทำให้บทบัญญัติกฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของข้าราชการในเรื่องดังกล่าวสอดคล้องและสัมพันธ์กับบทบัญญัติตามความในมาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 25) พ.ศ. 2551 ตามที่ระบุไว้ในข้อเสนอแนะข้อ 1

กล่าวโดยสรุป ผู้เขียนเห็นว่า ควรมีการแก้ไขปรับปรุงบทบัญญัติของกฎหมายต่าง ๆ ที่ได้กำหนดหลักเกณฑ์การพ้นจากราชการเพราะเกษียณอายุราชการให้ เป็นไปในแนวทางและระบบเดียวกัน อันเป็นการกำหนดหลักเกณฑ์การพ้นจากราชการ เพราะเกษียณอายุราชการในลักษณะที่เรียกว่า “การเกษียณอายุแบบตายตัว หรือการบังคับเกษียณ” โดยการกำหนดอายุตัวของข้าราชการประจำฝ่ายพลเรือนให้เท่ากันทุกประเภท ซึ่งต้องพ้นจากราชการเพราะเกษียณอายุราชการในสิ้นปีงบประมาณที่มีอายุครบตามที่กฎหมายกำหนด ก่อให้เกิดความเป็นธรรม ไม่สร้างความเหลื่อมล้ำระหว่างข้าราชการ ซึ่งหากส่วนราชการใดเห็นว่าข้าราชการผู้นั้นเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ เป็นสาขาวิชาที่ขาดแคลนและเพื่อประโยชน์แก่ราชการก็ให้ข้าราชการผู้นั้นปฏิบัติงานต่อไปก็ได้ โดยการจ้างเป็นคราว ๆ ครั้งละหนึ่งปีด้วยสัญญาจ้างเป็นรายปีในรูปแบบของลูกจ้างผู้ทรงคุณวุฒิ หรือพนักงานราชการ โดยมีการกำหนดอัตราค่าจ้างและจ่ายค่าตอบแทนจากเงินงบประมาณรายได้ของส่วนราชการนั้น ๆ กับให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานและสุขภาพประกอบการจ้างสำหรับปีต่อ ๆ ไป ทั้งนี้ เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรในบางสาขา และปัญหาการว่างงาน เพราะเมื่อส่วนราชการใดมีอัตราว่างจากการเกษียณอายุราชการ หน่วยงานนั้นก็สามารถรับบุคลากรใหม่เข้าทำงานได้ อีกทั้งการกำหนดให้ข้าราชการปฏิบัติงานในส่วนราชการนั้นต่อไปหลังจากการพ้นจากราชการเพราะเกษียณอายุราชการ โดยรูปแบบการจ้างเป็นรายปีในลักษณะลูกจ้าง

ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือพนักงานราชการนั้น ไม่ส่งผลถึงภาระด้านงบประมาณของรัฐในระยะยาวสอดคล้องกับนโยบายของภาครัฐในปัจจุบันที่มีการกำหนดให้ลดค่าใช้จ่าย ในส่วนค่าตอบแทนบุคลากรภาครัฐ เพื่อจักได้นำเงินงบประมาณในส่วนนั้นไปพัฒนาประเทศด้านอื่น ๆ ต่อไป

ภาคผนวก ก
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550

มาตรา 306 วรรคสอง วรรคสาม วรรคสี่ “ภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้ รัฐธรรมนูญนี้ให้ตรากฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ให้ผู้พิพากษาศาลยุติธรรมดำรงตำแหน่งได้จนถึงอายุครบเจ็ดสิบปี และผู้พิพากษาศาลยุติธรรม ซึ่งมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไปในปึงบประมาณใด ซึ่งได้ปฏิบัติหน้าที่มาแล้วไม่น้อยกว่ายี่สิบปีและผ่านการประเมินสมรรถภาพในการปฏิบัติหน้าที่สามารถขอไปดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาอาวุโสในศาลซึ่งไม่สูงกว่าขณะดำรงตำแหน่งได้

กฎหมายที่ตราขึ้นตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง จะต้องมีบทบัญญัติให้ผู้ที่จะมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไปในปึงบประมาณใดในระยะสิบปีแรกนับแต่วันที่กฎหมายดังกล่าวมีผลใช้บังคับทยอยพ้นจากตำแหน่งที่ดำรงอยู่เป็นลำดับในแต่ละปีต่อเนื่องกันไป และสามารถขอไปดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาอาวุโสต่อไปได้

ให้นำบทบัญญัติในวรรคสองและวรรคสาม ไปใช้กับพนักงานอัยการด้วยโดยอนุโลม”

ภาคผนวก ข

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551

มาตรา 108 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 บัญญัติว่า “ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ในสิ้นปีงบประมาณและทางราชการมีความจำเป็นที่จะให้รับราชการต่อไปเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในทางวิชาการหรือหน้าที่ที่ต้องใช้ความสามารถเฉพาะตัวในตำแหน่งตามมาตรา 46 (3) (ง) หรือ (จ) หรือ (4) (ค) หรือ (ง) จะให้รับราชการต่อไปอีกไม่เกินสิบปีก็ได้ตามที่กำหนดในกฎ ก.พ.”

ภาคผนวก ก

พระราชบัญญัติข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา

แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551

มาตรา 19 “ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งดำรงตำแหน่ง รองศาสตราจารย์ ซึ่งสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือดำรงตำแหน่ง ศาสตราจารย์ เมื่อมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์และจะพ้นจากราชการในสิ้นปีงบประมาณ ที่ผู้นั้นมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ หากสถาบันอุดมศึกษามีความจำเป็นเพื่อประโยชน์แก่ การสอนหรือวิจัย และมีความประสงค์ที่จะให้ผู้นั้นรับราชการต่อไป สถาบันอุดมศึกษา อาจพิจารณาให้ผู้นั้นรับราชการต่อไปจนสิ้นปีงบประมาณที่ผู้นั้นมีอายุครบหกสิบห้าปี บริบูรณ์

ในระหว่างการต่อเวลาราชการตามวรรคหนึ่ง ข้าราชการพลเรือนในสถาบัน อุดมศึกษา ซึ่งได้รับการต่อเวลาราชการจะดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่ง ประเภทผู้บริหารตามมาตรา 18 (ข) และงานบริหารอื่นตามที่ ก.พ.อ. กำหนดมิได้

การต่อเวลาราชการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่ ก.พ.อ. กำหนด”

มาตรา 72 “ภายในระยะเวลาสิบปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับมิให้นำ มาตรา 19 มาใช้บังคับและให้ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งมีตำแหน่ง ตั้งแต่ระดับรองศาสตราจารย์ขึ้นไป เมื่ออายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ในสิ้นปีงบประมาณ อาจให้รับราชการเพื่อทำหน้าที่สอนหรือวิจัยต่อไปได้จนถึงสิ้นปีงบประมาณที่ผู้นั้นมีอายุ ครบหกสิบห้าปีบริบูรณ์ ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ ก.พ.อ. กำหนด

ในระหว่างที่ ก.พ.อ. ยังมีได้ประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตาม วรรคหนึ่งให้นำหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ใช้บังคับอยู่เดิมมาใช้บังคับ โดยอนุโลม เพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะได้กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามพระราชบัญญัตินี้”

ภาคผนวก ง

พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ 25) พ.ศ. 2551

(9) ข้าราชการตุลาการซึ่งจะมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ในปีงบประมาณ 2559 ให้พ้นจากราชการเมื่อสิ้นปีงบประมาณที่ข้าราชการตุลาการผู้นั้นมีอายุครบหกสิบเก้าปีบริบูรณ์ เว้นแต่ข้าราชการตุลาการผู้นั้นจะไปดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาอาวุโส

(10) ข้าราชการตุลาการซึ่งจะมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ในปีงบประมาณ 2560 ให้พ้นจากราชการเมื่อสิ้นปีงบประมาณที่ข้าราชการตุลาการผู้นั้นมีอายุครบเจ็ดสิบปีบริบูรณ์

ข้าราชการตุลาการซึ่งดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาอาวุโสที่มีอายุครบเจ็ดสิบปีบริบูรณ์แล้ว เป็นอันพ้นจากราชการเมื่อสิ้นปีงบประมาณที่ข้าราชการตุลาการผู้นั้นมีอายุครบเจ็ดสิบปีบริบูรณ์ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่บัญญัติในกฎหมายว่าด้วยหลักเกณฑ์การแต่งตั้งและการดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาอาวุโส

ให้นำความในวรรคหนึ่งและวรรคสองมาใช้บังคับการพ้นจากราชการของข้าราชการอัยการและข้าราชการอัยการซึ่งดำรงตำแหน่งอัยการอาวุโส ในระหว่างที่ยังมิได้มีการตรากฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ให้ข้าราชการอัยการดำรงตำแหน่งได้จนถึงอายุครบเจ็ดสิบปีบริบูรณ์ด้วยอนุโลม

มาตรา 19 “ข้าราชการซึ่งมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์แล้วเป็นอันพ้นจากราชการเมื่อสิ้นปีงบประมาณที่ผู้นั้นมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่ข้าราชการพลเรือนในพระองค์ สมุหราชองครักษ์ รองสมุหราชองครักษ์ ข้าราชการการเมือง และข้าราชการซึ่งมีกฎหมายบัญญัติเรื่องการพ้นจากราชการไว้เป็นอย่างอื่น

การพ้นจากราชการของข้าราชการพลเรือนในพระองค์ สมุหราชองครักษ์ และรองสมุหราชองครักษ์ให้เป็นไปตามพระราชอัธยาศัย”

ภาคผนวก จ

หนังสือเวียนของสำนักงาน ก.พ. ที่ นร 1012/ว 24

เรื่อง กฎ ก.พ. ว่าด้วยการให้ข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์
รับราชการต่อไป พ.ศ. 2552

ที่ นร ๑๐๑๒/ ว ๒๔

สำนักงาน ก.พ.

ถนนพิษณุโลก กทม. ๑๐๓๐๐

๑๘ กันยายน ๒๕๕๒

เรื่อง กฏ ก.พ. ว่าด้วยการให้ข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์รับราชการต่อไป พ.ศ. ๒๕๕๒

เรียน (เวียน กระทรวง กรม และจังหวัด)

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กฏ ก.พ. ว่าด้วยการให้ข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์รับราชการต่อไป พ.ศ. ๒๕๕๒

๒. บัญชีตำแหน่งที่ ก.พ.กำหนดให้เป็นตำแหน่งที่ได้รับราชการต่อไป

ด้วย ก.พ. ได้ออกกฏ ก.พ. ว่าด้วยการให้ข้าราชการพลเรือนสามัญ ซึ่งมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์รับราชการต่อไป พ.ศ. ๒๕๕๒ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ทั้งนี้ กฏ ก.พ. ดังกล่าวได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๖ ตอนที่ ๖๙ ก. วันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๒ แล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และถือปฏิบัติต่อไป ทั้งนี้ ได้แจ้งให้กรมและจังหวัดทราบด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

(นายปรีชา วัชรากิจ)

เลขาธิการ ก.พ.

สำนักวิจัยและพัฒนาระบบงานบุคคล

โทร. ๐ ๒๕๔๗ ๑๘๔๒

โทรสาร ๐ ๒๕๔๗ ๑๘๖๘

หน้า ๕

เล่ม ๑๒๖ ตอนที่ ๖๕ ก

ราชกิจจานุเบกษา

๑๗ กันยายน ๒๕๕๒

กฎ ก.พ.

ว่าด้วยการให้ข้าราชการพลเรือนสามัญ
ซึ่งมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์รับราชการต่อไป

พ.ศ. ๒๕๕๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ (๕) และมาตรา ๑๐๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๕ ประกอบกับมาตรา ๓๑ มาตรา ๓๓ มาตรา ๔๓ และมาตรา ๖๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ก.พ. โดยอนุมัติคณะรัฐมนตรี จึงออกกฎ ก.พ. ไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ การให้ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดซึ่งมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ในปัจจุปรมาณใดและดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับเชี่ยวชาญ หรือระดับทรงคุณวุฒิ หรือดำรงตำแหน่งประเภททั่วไป ระดับอาวุโส หรือระดับทักษะพิเศษ รับราชการต่อไปเมื่อสิ้นปัจจุปรมาณที่ผู้นั้นมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ตามกฎ ก.พ. นี้ จะต้องเป็นกรณีที่

(๑) มีเหตุผลและความจำเป็นเพื่อประโยชน์ของทางราชการ

(๒) ตำแหน่งที่จะให้ผู้นั้นรับราชการต่อไปต้องเป็นตำแหน่งที่ ก.พ. กำหนดให้เป็นตำแหน่งที่มีความขาดแคลนบุคลากรในเชิงปริมาณ หรือเชิงคุณภาพ และหาผู้อื่นปฏิบัติงานแทนได้ยาก เพื่อปฏิบัติหน้าที่ในทางวิชาการหรือหน้าที่ที่จะต้องใช้ความสามารถเฉพาะตัว และ

(๓) ตำแหน่งที่จะให้ผู้นั้นรับราชการต่อไปต้องเป็นตำแหน่งที่ผู้นั้นครองอยู่เดิม

ข้อ ๒ กำหนดเวลาที่จะให้รับราชการต่อไปตามกฎ ก.พ. นี้ ให้กระทำได้ตามความจำเป็น โดยในครั้งแรกให้สั่งให้รับราชการต่อไปได้ไม่เกินสี่ปี และถ้ายังมีเหตุผลและความจำเป็นจะให้รับราชการต่อไปอีกได้ครั้งละไม่เกินสามปี แต่เมื่อรวมกันแล้วระยะเวลาทั้งหมดต้องไม่เกินสิบปี

เมื่อครบกำหนดเวลาที่สั่งให้รับราชการต่อไปตามวรรคหนึ่ง ให้สั่งให้ผู้นั้นพ้นจากราชการ ตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ แต่ถ้าความจำเป็นที่ให้ผู้้นั้นรับราชการต่อไป หดลงก่อนครบกำหนดเวลาดังกล่าว จะสั่งให้ผู้นั้นพ้นจากราชการตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญ ข้าราชการก่อนครบกำหนดเวลาดังกล่าวก็ได้ แต่ต้องแจ้งให้ผู้นั้นทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามสิบ วัน

ข้อ ๓ ส่วนราชการใดมีความจำเป็นที่จะให้ข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งจะมีอายุครบหกสิบ ปีบริบูรณ์รับราชการต่อไปเมื่อสิ้นปีงบประมาณนั้น ให้ส่วนราชการนั้นจัดทำข้อมูลเพื่อใช้ประกอบการพิจารณา ดังนี้

(๑) แผนงาน โครงการ ตลอดจนภารกิจที่มีความจำเป็นจะให้ผู้้นั้นปฏิบัติ จำแนกเป็นรายปี

(๒) สภาวะการขาดแคลนบุคลากรในเชิงปริมาณ หรือเชิงคุณภาพทั้งในส่วนราชการนั้นเอง และในภาพรวม ความสามารถในทางวิชาการ หรือความสามารถเฉพาะตัวของผู้นั้น และความยาก ในการหาผู้ที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสม มาปฏิบัติหน้าที่แทนผู้นั้น

(๓) เหตุผลและความจำเป็นที่จำเป็นต้องให้ผู้้นั้นปฏิบัติภารกิจ ตาม (๑)

(๔) ระยะเวลาที่จะให้ผู้้นั้นรับราชการต่อไป

(๕) ข้อมูลเกี่ยวกับข้าราชการพลเรือนสามัญผู้นั้นตามข้อ ๔

ข้อ ๔ ข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์แล้ว ที่จะให้รับราชการต่อไป ได้ตามข้อ ๑ ต้องอยู่ในหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการระดับเชี่ยวชาญขึ้นไปหรือประเภททั่วไป ระดับอาวุโส ขึ้นไป แล้วแต่กรณี ต่อเนื่องกันมาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งปีนับถึงวันสิ้นปีงบประมาณนั้น

(๒) มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ ทักษะ ประสบการณ์ และมีผลงานหรือผลการ ปฏิบัติงานในตำแหน่งดังกล่าวเป็นที่ประจักษ์ และสามารถปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งนั้นต่อไปได้

(๓) ไม่อยู่ในระหว่างการถูกตั้งคณะกรรมการสอบสวนในกรณีที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

(๔) ผ่านการตรวจสุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ คณะกรรมการแพทย์ที่ ก.พ. แต่งตั้งกำหนด

ข้อ ๕ การให้ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดซึ่งดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับเชี่ยวชาญ หรือระดับทรงคุณวุฒิตามข้อ ๑ (๒) ได้รับราชการต่อไปเมื่อสิ้นปีงบประมาณที่ผู้นั้นมี อายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ ให้ อ.ก.พ. กระทรวง เป็นผู้พิจารณา

การให้ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดซึ่งดำรงตำแหน่งประเภททั่วไป ระดับอาวุโส หรือระดับทักษะพิเศษตามข้อ ๑ (๒) ได้รับราชการต่อไปเมื่อสิ้นปีงบประมาณที่ผู้นั้นมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ ให้ อ.ก.พ. กรม เป็นผู้พิจารณา

ข้อ ๖ ให้ส่วนราชการดำเนินการตามข้อ ๕ ภายในเดือนมีนาคมของปีงบประมาณที่ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้นั้นจะมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ และให้ อ.ก.พ. กระทรวง หรือ อ.ก.พ. กรม แล้วแต่กรณี พิจารณาข้อเสนอของส่วนราชการ ให้แล้วเสร็จภายในเดือนมิถุนายนของปีงบประมาณนั้น

ข้อ ๗ ในกรณีที่ อ.ก.พ. กระทรวง หรือ อ.ก.พ. กรม แล้วแต่กรณี เห็นชอบให้ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดรับราชการต่อไปได้เมื่อสิ้นปีงบประมาณที่ผู้นั้นมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ ให้ผู้อำนวยการส่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ มีคำสั่งให้ผู้นั้นรับราชการต่อไป และส่งสำเนาคำสั่งให้สำนักงาน ก.พ.และกรมบัญชีกลางทราบ เพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

ข้อ ๘ การสั่งให้ข้าราชการพลเรือนสามัญรับราชการต่อไปเป็นครั้งแรกนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณที่ผู้นั้นมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ ให้มีคำสั่งภายในวันที่ ๓๐ กันยายน ของปีงบประมาณที่ผู้นั้นมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์

ในกรณีที่ครบกำหนดเวลาที่ให้รับราชการต่อไปแล้ว ถ้าได้รับความเห็นชอบให้รับราชการต่อไปอีก ให้มีคำสั่งก่อนวันครบกำหนดเวลาที่ให้รับราชการต่อไปในครั้งก่อน

ข้อ ๙ ข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งได้รับราชการต่อไปตามกฎหมาย ก.พ. นี้ จะต้องดำรงตำแหน่งและปฏิบัติหน้าที่เฉพาะตำแหน่งที่ได้รับราชการต่อไปเท่านั้น จะย้าย โอน หรือเลื่อนไปดำรงตำแหน่งประเภทบริหาร ประเภทอำนวยการ หรือตำแหน่งอื่น หรือจะรักษาราชการแทน รักษาการในตำแหน่ง รับผิดชอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทน ไปช่วยราชการ หรือไปช่วยทำงานชั่วคราวในตำแหน่งอื่นไม่ได้

ข้อ ๑๐ ความในข้อ ๖ ไม่ใช่บังคับกับข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ในปีงบประมาณ ๒๕๕๒

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๒

อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

นายกรัฐมนตรี

ประธาน ก.พ.

หน้า ๘

เล่ม ๑๒๖ ตอนที่ ๖๕ ก

ราชกิจจานุเบกษา

๑๗ กันยายน ๒๕๕๒

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎ ก.พ. ฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๑๐๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติว่า ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้มีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ ถ้าทางราชการมีความจำเป็นจะให้รับราชการต่อไปเมื่อสิ้นปีงบประมาณที่อายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ เพื่อปฏิบัติหน้าที่ในทางวิชาการหรือหน้าที่ที่ต้องใช้ความสามารถเฉพาะตัว ในตำแหน่งตามมาตรา ๔๖ (๓) (ง) หรือ (จ) หรือ (๔) (ค) หรือ (ง) อีกไม่เกินสิบปีได้ตามที่กำหนดในกฎ ก.พ.สมควรกำหนดหลักเกณฑ์ให้การที่จะให้ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ได้รับราชการต่อไปนั้น เป็นความประสงค์ของทางราชการ โดยให้คำนึงถึงความสมัครใจของข้าราชการผู้นั้นด้วย และตำแหน่งที่จะให้ผู้นั้นรับราชการต่อไปต้องเป็นตำแหน่งที่มีอยู่เดิม ไม่ได้เป็นการกำหนดตำแหน่งเพิ่มใหม่ จึงจำเป็นต้องออกกฎ ก.พ. นี้

บัญชีตำแหน่งที่ ก.พ. กำหนดให้เป็นตำแหน่งที่ได้รับราชการต่อไป

๑. ตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับเชี่ยวชาญหรือระดับทรงคุณวุฒิ จำนวน ๔ สายงาน ได้แก่ ตำแหน่งในสายงาน
  - นักกฎหมายกฤษฎีกา
  - แพทย์
  - ทันตแพทย์
  - นายสัตวแพทย์
๒. ตำแหน่งประเภททั่วไป ระดับทักษะพิเศษ จำนวน ๔ สายงาน ได้แก่ ตำแหน่งในสายงาน
  - ปฏิบัติงานช่างศิลปกรรม
  - คีตศิลป์
  - คุรียางคศิลป์
  - นาฏศิลป์

**หลักเกณฑ์ในการตรวจสุขภาพทางร่างกายและจิตใจ
สำหรับข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ที่ได้รับราชการต่อไป**

*****

คณะกรรมการแพทย์ของ ก.พ. ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการตรวจสุขภาพร่างกายและจิตใจสำหรับข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ที่ได้รับราชการต่อไป ดังนี้

๑. เห็นควรกำหนดให้ข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ที่จะรับราชการต่อ ตรวจสุขภาพทางร่างกาย จิตวิทยา และโรคสมองเสื่อม เป็นประจำทุกปี โดยข้าราชการที่จะรับราชการต่อจะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการตรวจในส่วนที่เกินสิทธิที่ข้าราชการทั่วไปจะเบิกได้

๒. การตรวจสุขภาพของข้าราชการพลเรือนสามัญที่ประสงค์จะรับราชการต่อ สำหรับในปี ๒๕๕๒ กำหนดให้ตรวจสุขภาพที่โรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ โดยใช้เกณฑ์การตรวจสุขภาพตามมาตรฐานการตรวจร่างกายของข้าราชการทั่วไป และตรวจทางจิตวิทยาและสมองตามที่โรงพยาบาลกำหนด ทั้งนี้ หากผลการตรวจสุขภาพเป็นที่น่าสงสัย โรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ จะต้องดำเนินการตรวจซ้ำเพื่อหาข้อยุติ

๓. การตรวจสุขภาพในปีต่อไป คณะกรรมการแพทย์ฯ จะพิจารณาจากจำนวนข้าราชการที่แสดงความจำนงและเหตุผลความจำเป็นเป็นรายปี

๔. ให้โรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ ส่งผลการตรวจมายังสำนักงาน ก.พ. เพื่อนำเสนอคณะกรรมการแพทย์ฯ พิจารณาในกรณีที่มีปัญหา หรือส่งผลการตรวจให้ส่วนราชการทราบในกรณีที่ไม่มีปัญหา

*****

แบบคำสั่งให้ข้าราชการรับราชการต่อไป ตามมาตรา 108

คำสั่งกระทรวง/กรม.....

ที่...../2552

เรื่อง ให้ข้าราชการรับราชการต่อไป

.....

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 57 และมาตรา 108 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 กฎ ก.พ. ว่าด้วยการให้ข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์รับราชการต่อไป พ.ศ. 2552 และโดยความเห็นชอบจาก อ.ก.พ.กระทรวง (หรือ อ.ก.พ. กรม) ในการประชุมครั้งที่...../..... วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....จึงให้ข้าราชการพลเรือนสามัญ ซึ่งมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ในปึงบประมาณ พ.ศ. ....รับราชการต่อไป จำนวน.....ราย ดังบัญชีรายละเอียดแนบท้ายนี้

สั่ง ณ วันที่.....

(ลงชื่อผู้สั่ง).....

(.....)

ตำแหน่ง.....

- ข้อควรระวัง
1. การสั่งให้รับราชการต่อไปเป็นครั้งแรกให้มีคำสั่งภายในวันที่ 30 กันยายน ของปีงบประมาณที่ผู้นั้นมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ ในครั้งต่อไปให้มีคำสั่งก่อนวันครบกำหนดเวลาในครั้งก่อน
  2. กำหนดเวลาให้รับราชการต่อไปในครั้งแรกให้สั่งได้ไม่เกิน 4 ปี ครั้งต่อไปสั่งได้อีกครั้งละไม่เกิน 3 ปี รวมระยะเวลาทั้งหมดต้องไม่เกินสิบปี
  3. ผู้สั่งได้แก่ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา 57
  4. ส่งสำเนาคำสั่งให้สำนักงาน ก.พ. และกรมบัญชีกลางทราบ

บัญชีรายชื่อและรายชื่อข้าราชการรับราชการต่อไป แยกย้ายคำสั่ง.....ที่...../.....ลงวันที่.....

ลำดับที่	ชื่อ/นามสกุล	วุฒิ/สาขา	ตำแหน่งและส่วนราชการ				เงินเดือน	ให้รับราชการต่อไป มีกำหนดเวลา (ครั้งที่ 1)	ตั้งแต่ วันที่	หมายเหตุ
			ตำแหน่ง/สังกัด	ตำแหน่งประเภท	ระดับ	เลขที่				
1	นาย.....	แพทยศาสตรบัณฑิต ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ สาขาเวชกรรม วุฒิบัตรแสดงความรู้ ความชำนาญในการ ประกอบวิชาชีพ สาขาศัลยกรรม	นายแพทย์ด้าน เวชกรรมสาขาศัลยกรรม (นายแพทย์) โรงพยาบาล.....	วิชาการ	ทรงคุณวุฒิ	xxx	4 ปี	1 ต.ค. 52		

ภาคผนวก ฉ

หนังสือเวียนของสำนักงาน ก.พ. ที่ นร 1012/ว 32

เรื่อง กฎ ก.พ. ว่าด้วยการให้ข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์
รับราชการต่อไป (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553

ที่ นร ๑๐๑๒/ว ๓๒

สำนักงาน ก.พ.

ถนนพิษณุโลก กทม. ๑๐๓๐๐

๒๐ กันยายน ๒๕๕๓

เรื่อง กฎ ก.พ. ว่าด้วยการให้ข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์รับราชการต่อไป
(ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓

เรียน (เวียนกรม และจังหวัด)

อ้างถึง หนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๑๒/ว ๒๔ ลงวันที่ ๑๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๒

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กฎ ก.พ. ว่าด้วยการให้ข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์
รับราชการต่อไป (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓
๒. หลักเกณฑ์ในการตรวจสอบสุขภาพทางร่างกายและจิตวิทยาสำหรับข้าราชการพลเรือน
สามัญซึ่งมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ที่ได้รับราชการต่อไป

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักงาน ก.พ. ได้ส่งกฎ ก.พ. ว่าด้วยการให้ข้าราชการพลเรือน
สามัญซึ่งมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์รับราชการต่อไป พ.ศ. ๒๕๕๒ ไปให้กระทรวง กรม และจังหวัด
เพื่อทราบและถือปฏิบัติ นั้น

บัดนี้ ก.พ. พิจารณาเห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎ ก.พ. ฉบับดังกล่าว โดยให้เพิ่มความ
เป็นข้อ ๕/๑ ดังปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วยพร้อมนี้

อนึ่ง กฎ ก.พ. ฉบับนี้ ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๒๗
ตอนที่ ๕๕ ก วันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๓ แล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นางเบญจวรรณ สร้างนิทร)

เลขาธิการ ก.พ.

สำนักวิจัยและพัฒนาระบบงานบุคคล

โทร. ๐ ๒๕๔๗ ๑๘๓๑

โทรสาร ๐ ๒๕๔๗ ๑๘๖๘

หน้า ๒๖

เล่ม ๑๒๗ ตอนที่ ๕๕ ก

ราชกิจจานุเบกษา

๕ กันยายน ๒๕๕๓

กฎ ก.พ.

ว่าด้วยการให้ข้าราชการพลเรือนสามัญ
ซึ่งมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์รับราชการต่อไป (ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๕๓

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ (๕) และมาตรา ๑๐๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๕ ประกอบกับมาตรา ๓๑ มาตรา ๓๓ มาตรา ๔๓ และมาตรา ๖๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ก.พ. โดยอนุมัติคณะรัฐมนตรี จึงออกกฎ ก.พ. ไว้ ดังต่อไปนี้

ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นข้อ ๕/๑ แห่ง กฎ ก.พ. ว่าด้วยการให้ข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์รับราชการต่อไป พ.ศ. ๒๕๕๒

“ข้อ ๕/๑ ในกรณีที่ส่วนราชการใดไม่อาจดำเนินการตามข้อ ๑ ได้ เพราะเหตุที่ตำแหน่งที่ประสงค์จะให้ข้าราชการพลเรือนสามัญรับราชการต่อไป ไม่ได้เป็นตำแหน่งที่ ก.พ. กำหนดให้ไว้ก่อนตามข้อ ๑ (๒) ให้ส่วนราชการนั้นระบุตำแหน่งและตัวบุคคลที่ดำรงตำแหน่งดังกล่าว พร้อมทั้งจัดทำข้อมูลตามข้อ ๓ เสนอ อ.ก.พ.กรม หรือ อ.ก.พ.กระทรวง แล้วแต่กรณี และ ก.พ. เพื่อพิจารณาตามลำดับ โดยต้องเสนอให้ ก.พ. พิจารณาภายในเดือนมิถุนายนของปีงบประมาณนั้น ทั้งนี้ให้ ก.พ. พิจารณาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดใน กฎ ก.พ. นี้ และเมื่อได้รับความเห็นชอบจาก ก.พ. แล้ว ให้ดำเนินการตามข้อ ๘”

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๓

อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

นายกรัฐมนตรี

ประธาน ก.พ.

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎ ก.พ. ฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎ ก.พ.ว่าด้วยการให้ข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์รับราชการต่อไป พ.ศ. ๒๕๕๒ เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ให้ส่วนราชการสามารถดำเนินการให้ข้าราชการที่มีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ และเข้าหลักเกณฑ์ในเรื่องอื่นปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้อีกไม่เกินสิบปี ในกรณีที่ ก.พ. ยังไม่ได้กำหนดตำแหน่งของข้าราชการดังกล่าวให้เป็นตำแหน่งที่จะให้ข้าราชการรับราชการได้ต่อไปไว้ก่อน จึงจำเป็นต้องออกกฎ ก.พ. นี้

**หลักเกณฑ์การตรวจสอบสภาพร่างกายและจิตวิทยา
สำหรับข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ที่ได้รับราชการต่อไป**

คณะกรรมการแพทย์ของ ก.พ. ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบสภาพทางร่างกายและจิตวิทยา สำหรับข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ที่ได้รับราชการต่อไป ดังนี้

๑. ให้ข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ที่จะได้รับราชการต่อ ตรวจสอบสภาพทางร่างกาย โรคสมองเสื่อม และตรวจจิตวิทยาเป็นประจำทุกปี โดยข้าราชการที่จะรับราชการต่อจะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการตรวจในส่วนที่เกินสิทธิที่ข้าราชการทั่วไปจะเบิกได้

๒. การตรวจสอบสภาพของข้าราชการพลเรือนสามัญที่ประสงค์จะรับราชการต่อไป สำหรับในปี ๒๕๕๓ กำหนดการตรวจ ดังนี้

๒.๑ ในส่วนกลาง

๒.๑.๑ โรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ กำหนดให้ตรวจสอบสภาพร่างกาย โรคสมองเสื่อม และตรวจจิตวิทยา ในวันศุกร์ที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๕๓ หรือ

๒.๑.๒ โรงพยาบาลศิริราช กำหนดให้ตรวจสอบสภาพร่างกายและโรคสมองเสื่อม และให้ตรวจจิตวิทยาได้ที่สถาบันกัลยาธนาครินทร์ โรงพยาบาลศิริชัยฤๅ หรือ สถาบันจิตเวชศาสตร์สมเด็จเจ้าพระยา ในระหว่างวันที่ ๒๐ ถึง วันศุกร์ที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๕๓

๒.๒ ในส่วนภูมิภาค กำหนดให้ตรวจสอบสภาพร่างกายโรคสมองเสื่อม และตรวจจิตวิทยา ในระหว่างวันจันทร์ที่ ๒๐ ถึง วันศุกร์ที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๕๓ ดังนี้

๒.๒.๑ โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

๒.๒.๒ โรงพยาบาลสงขลานครินทร์ จังหวัดสงขลา

๒.๒.๓ โรงพยาบาลศรีนครินทร์ จังหวัดขอนแก่น

ทั้งนี้ ให้ใช้หลักเกณฑ์การตรวจสอบสภาพตามมาตรฐานการตรวจร่างกายของข้าราชการทั่วไป และโรคสมองเสื่อม และตรวจจิตวิทยาตามที่โรงพยาบาลกำหนด หากผลการตรวจสอบสภาพเป็นที่น่าสงสัยโรงพยาบาลจะต้องดำเนินการตรวจซ้ำเพื่อหาความเห็นที่สองเพื่อหาข้อยุติ

๓. การตรวจสอบสภาพในปีต่อไป คณะกรรมการแพทย์ฯ จะพิจารณาจากจำนวนข้าราชการที่แสดงความจำนงและเหตุผลความจำเป็นเป็นรายปี

๔. ให้โรงพยาบาลส่งผลการตรวจมายังสำนักงาน ก.พ. เพื่อนำเสนอคณะกรรมการแพทย์ฯ พิจารณาในกรณีที่มีปัญหา หรือส่งผลการตรวจให้ส่วนราชการทราบในกรณีที่ไม่มีปัญหา

ภาคผนวก ข

ประกาศ ก.พ.อ. เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการต่อเวลาราชการ
ของข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2550

ประกาศ ก.พ.อ.

เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการต่อเวลาราชการของข้าราชการพลเรือน
ในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๐

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๘ และมาตรา ๗๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ก.พ.อ. จึงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการต่อเวลาราชการของข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาไว้เป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับสถาบันอุดมศึกษาเพื่อประโยชน์แก่การสอนหรือวิจัย ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิก

(๑) หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขยายเวลาราชการของข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ค่วนมาก ที่ ศธ ๐๕๐๕.๕/ว ๑ ลงวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘

(๒) หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขยายเวลาราชการของข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา (ฉบับปรับปรุง) ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ค่วนที่สุด ที่ ศธ ๐๕๐๕.๕/ว ๑ ลงวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๔๕

ข้อ ๒ ให้ใช้ประกาศ ก.พ.อ. นี้ นับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ข้อ ๓ การต่อเวลาราชการของข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาให้สถาบันอุดมศึกษาดำเนินการตามความต้องการของสถาบันอุดมศึกษามีสิทธิของผู้ขอต่อเวลาราชการ

ข้อ ๔ ให้สถาบันอุดมศึกษาโดยความเห็นชอบของสภาสถาบันอุดมศึกษาวางแผนอัตรากำลังระยะ ๔ ปี (หรือกว่านั้น) โดยกำหนดเกณฑ์ และวิธีการในการวิเคราะห์ความต้องการคณาจารย์เป็นรายสาขาวิชาที่ชัดเจน และนำมากำหนดจำนวนและคุณสมบัติของคณาจารย์ที่ต้องการเป็นรายสาขาวิชาเป็นรายปี

ข้อ ๕ ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาที่จะได้รับการพิจารณาให้ต่อเวลาราชการต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

(๑) ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ หรือตำแหน่งรองศาสตราจารย์ อยู่ก่อนหรือ ณ วันที่ ๑๑ มีนาคม ของปีที่เกษียณอายุราชการ หากดำรงตำแหน่งหลังจากนี้ให้สภาสถาบันอุดมศึกษาพิจารณารับเข้าปฏิบัติงานต่อในแนวทางอื่น ๆ

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ เป็นต้นไป ผู้ดำรงตำแหน่งรองศาสตราจารย์ ต้องสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก หรือเทียบเท่า

(๒) เป็นผู้เกษียณอายุราชการตามพระราชบัญญัติ บำ เหน็จ บำ นาญ ข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๘๔ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ เป็นต้นไป

(๓) เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม และมีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์ ผ่านการตรวจสอบสุขภาพ โดยมีใบรับรองแพทย์จากสถาบันของรัฐรับรองและรับรองไว้ไม่เกิน ๑ ปี

(๔) ทำหน้าที่สอนหรือวิจัย

(๕) มีภาระงานและมีผลงานทางวิชาการย้อนหลัง ๓ ปี จนถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม ของปีที่ เกษียณอายุราชการตามหลักเกณฑ์ที่ ก.พ.อ. กำหนด ดังนี้

(ก) ตำแหน่งศาสตราจารย์

(ก ๑) ปฏิบัติตามมาตรฐานภาระงานขั้นต่ำในฐานะอาจารย์ผู้สอนในสถาบัน อุดมศึกษา ตามที่สภาสถาบันอุดมศึกษากำหนด และ

(ก ๒) มีผลงานทางวิชาการ ดังต่อไปนี้

(ก ๒.๑) ตำราที่ได้รับการเผยแพร่ เฉลี่ยปีละ ๑ เล่ม หรือ

(ก ๒.๒) หนังสือที่ได้รับการเผยแพร่ เฉลี่ยปีละ ๑ เล่ม หรือ

(ก ๒.๓) งานวิจัยที่ได้รับการเผยแพร่ เฉลี่ยปีละ ๑ เรื่อง หรือ

(ก ๒.๔) ผลงานทางวิชาการในลักษณะอื่นที่ได้รับการเผยแพร่เฉลี่ยปีละ ๑ รายการ หรือ

(ก ๒.๕) บทความทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ เฉลี่ยปีละ ๓ เรื่อง การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่ ก.พ.อ. กำหนด กรณีที่ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ไม่ครบ ๓ ปี ก่อนเกษียณอายุราชการ ให้ใช้ผลงานทาง วิชาการที่เคยเสนอกำหนดตำแหน่งเป็นศาสตราจารย์มานับรวมได้

(ข) ตำแหน่งรองศาสตราจารย์

(ข ๑) ปฏิบัติตามมาตรฐานภาระงานขั้นต่ำในฐานะอาจารย์ผู้สอนในสถาบัน อุดมศึกษา ตามที่สภาสถาบันอุดมศึกษากำหนด และ

(ข ๒) มีผลงานทางวิชาการ ดังต่อไปนี้

(ข ๒.๑) ตำราที่ได้รับการเผยแพร่ เฉลี่ยปีละ ๑ เล่ม หรือ

(ข ๒.๒) หนังสือที่ได้รับการเผยแพร่ เฉลี่ยปีละ ๑ เล่ม หรือ

(ข ๒.๓) งานวิจัยที่ได้รับการเผยแพร่ เฉลี่ยปีละ ๑ เรื่อง หรือ

(ข ๒.๔) ผลงานทางวิชาการในลักษณะอื่นที่ได้รับการเผยแพร่เฉลี่ยปีละ ๑ รายการ หรือ

(ข ๒.๕) บทความทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ เฉลี่ยปีละ ๒ เรื่อง การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่ ก.พ.อ. กำหนด กรณีที่ดำรงตำแหน่งรองศาสตราจารย์ไม่ครบ ๓ ปี ก่อนเกษียณอายุราชการ ให้ใช้ผลงานทางวิชาการที่เคยเสนอกำหนดตำแหน่งเป็นรองศาสตราจารย์มานับรวมได้

ข้อ ๖ การพิจารณาข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาให้ต่อเวลาราชการให้ดำเนินการดังนี้

(๑) สถาบันอุดมศึกษาโดยความเห็นชอบของสภาสถาบันอุดมศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณากำหนดจำนวนและตัวบุคคลของคณาจารย์ที่จะเกษียณอายุราชการ และจะให้ปฏิบัติงานต่อด้วยแนวทางต่าง ๆ รวมทั้งแนวทางการต่อเวลาราชการ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขฉบับนี้ ทั้งนี้เฉพาะในสาขาวิชาที่ได้วิเคราะห์แล้วในข้อ ๔ ว่ามีความขาดแคลนและจำเป็นต้องรักษาคณาจารย์ ให้ปฏิบัติงานต่อภายหลังเกษียณอายุราชการเท่านั้น

(๒) สถาบันอุดมศึกษาโดยความเห็นชอบของสภาสถาบันอุดมศึกษา พิจารณาดำเนินการอนุมัติต่อเวลาราชการแก่คณาจารย์ที่ผ่านการพิจารณาในข้อ ๖ (๑) ซึ่งต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ข้อ ๕ และต้องได้รับคำยินยอมจากผู้นั้นด้วย ทั้งนี้ ให้สถาบันอุดมศึกษาดำเนินการให้ต่อเวลาราชการให้แล้วเสร็จก่อนที่ข้าราชการผู้นั้นจะเกษียณอายุราชการ ไม่น้อยกว่า ๖ เดือน

ข้อ ๗ สถาบันอุดมศึกษาต้องกำกับและติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ได้รับการต่อเวลาราชการ ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

(๑) ผู้ได้รับการต่อเวลาราชการปฏิบัติงานตามมาตรฐานภาระงานขั้นต่ำที่ ก.พ.อ. กำหนดตามหนังสือทบวงมหาวิทยาลัยที่ ทม ๐๒๐๒.๔/ว ๑๕ ลงวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๔๒

(๒) ผู้ได้รับการต่อเวลาราชการมีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์ พร้อมจะปฏิบัติงานต่อไป โดยมีการตรวจสุขภาพประจำปี

(๓) ผู้ได้รับการต่อเวลาราชการปฏิบัติหน้าที่โดยมีจริยธรรมและจรรยาบรรณ

ข้อ ๘ ข้าราชการที่ได้รับการพิจารณาให้ต่อเวลาราชการ ให้รับราชการต่อไปได้จนถึงวันสิ้นปีงบประมาณที่ผู้นั้นมีอายุครบหกสิบห้าปีบริบูรณ์

ข้อ ๙ ข้าราชการที่ได้รับการพิจารณาให้ต่อเวลาราชการ และได้รับคำสั่งให้รับราชการต่อไป ต้องปฏิบัติหน้าที่เฉพาะการสอนหรือวิจัยเท่านั้น ไม่สามารถดำรงตำแหน่งทางการบริหารได้ในกรณีที่ภาระงานใดอาจถือว่าเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนหรือวิจัย หรือไม่นั้น ให้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของสภาสถาบันอุดมศึกษา

ประกาศ ณ วันที่ ๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๐

วิจิตร ศรีสอ้าน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ประธาน ก.พ.อ.